

Primär aldosteronism

En vanlig orsak till hypertoni

Oskar Ragnarsson, docent, överläkare

Endokrinsektionen

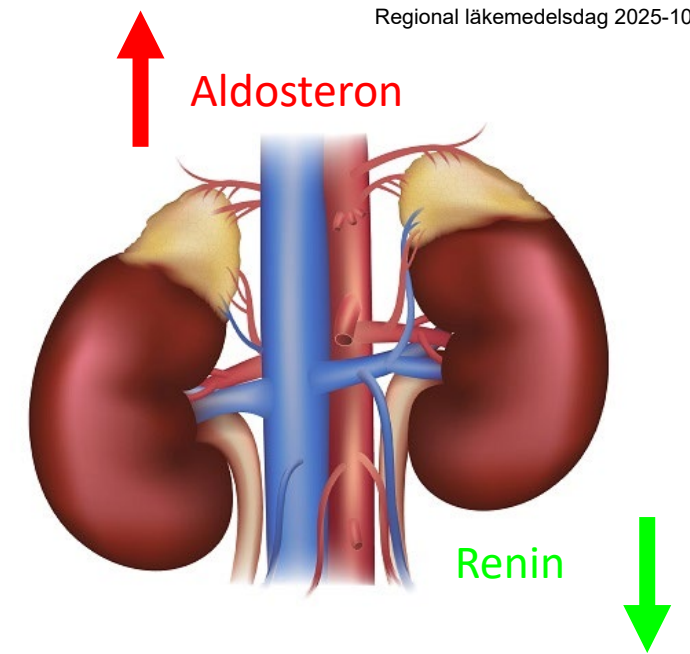
Sahlgrenska Universitetssjukhuset

VÄSTRA
GÖTALANDSREGIONEN
SAHLGRENKA UNIVERSITETSSJUKHUSET

Primär aldosteronism

- Överproduktion av aldosteron
- Orsakar högt blodtryck
- Hypokalemi hos (bara) en tredjedel
- Vanligaste orsakerna:
  - **Unilateral** aldosteronproducerande binjureadenom (30%)
  - **Bilaterala** knölar (65%)
- Oftast asymtomatiskt
- Symtom p.g.a. **högt blodtryck** (tyngdkänsla i huvudet ...)
- Muskelsvaghet vid uttalad **hypokalemi** (<3,0 mmol/L)

Primär aldosteronism – Varför viktigt?

Vanligt

Orsaken till högt blodtryck hos 6-10% av patienter med hypertoni

Ökat kardiovaskulärt morbiditet och mortalitet

jämfört med patienter med essentiell hypertoni och samma blodtrycksnivå

Effektiv sjukdomsspecifik behandling finns

Patienter med primär aldosteronism har ökat kardiovaskulärt morbiditet och mortalitet jämfört med patienter med essentiell hypertoni och samma blodtrycksnivå

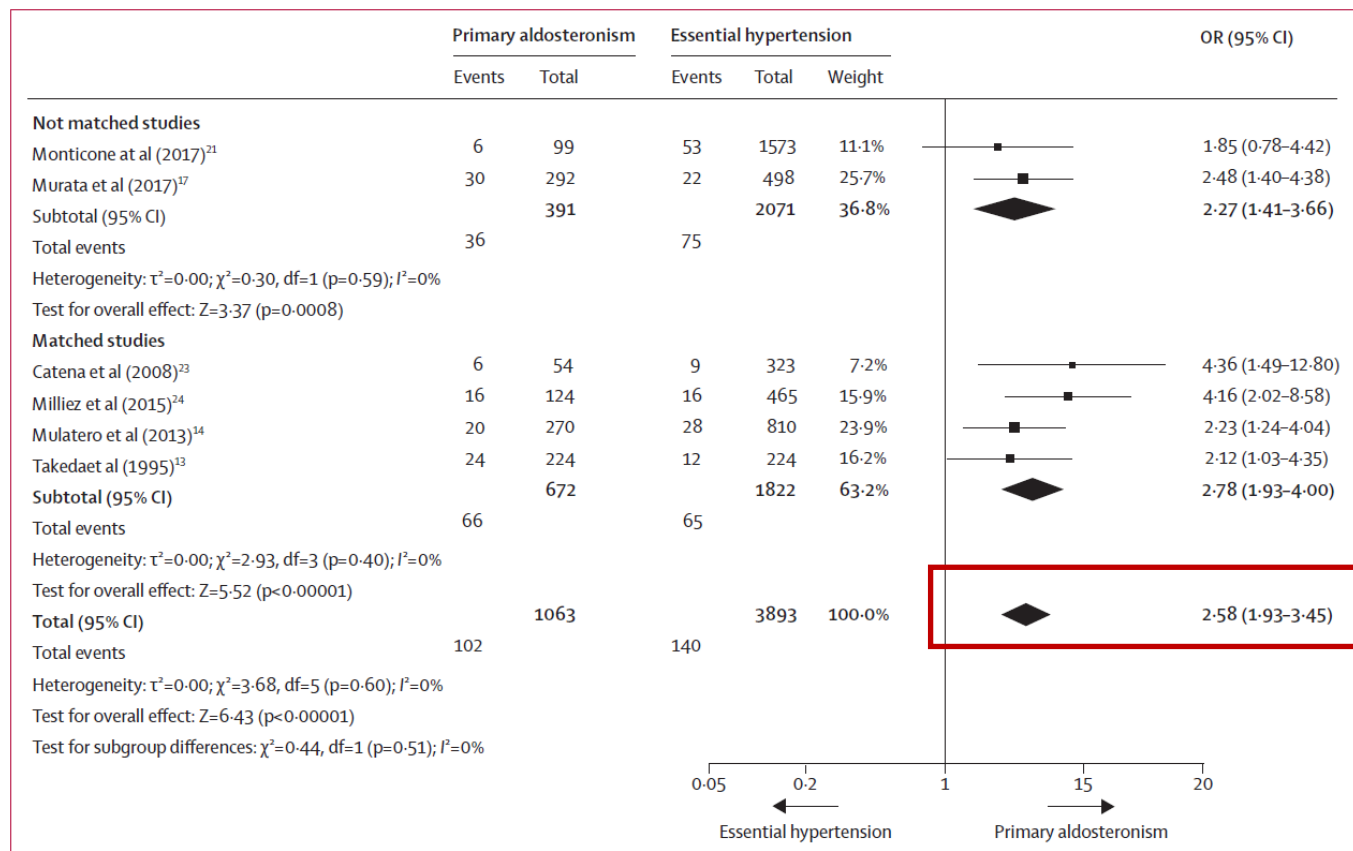

Figure 2: Stroke in patients with primary aldosteronism versus essential hypertension

Stroke – 2-3 ggr ökad risk
Kranskärllsjukdom – 2 ggr ökad risk
Förmaksflimmer – 4 ggr ökad risk
Hjärtsvikt – 2 ggr ökad risk

Monticone S et al. Lancet Diabetes Endocrinol. 2018

PRIMARY ALDOSTERONISM: A NEW CLINICAL ENTITY.*

By JEROME W. CONN, M.D.

AND (By Invitation)

LAWRENCE H. LOUIS, Sc.D.

ANN ARBOR, MICH.

(From the Division of Endocrinology and Metabolism, Department of Internal Medicine, University of Michigan Medical School, Ann Arbor, Michigan)

ALDOSTERONE, the newly discovered normal adrenal secretory product^{1,2,3,4,5,6} has attracted the attention of a great many clinical

The data to be presented have been obtained in the course of an extensive metabolic balance study upon a *single patient*. The investigation extends from April, 1954, to April, 1955, and includes 227 days of rigid metabolic control. It appears to establish the existence of a new clinical syndrome which we have named "Primary Aldosteronism."^{17,18} The data afford a reasonable explanation for the ab-

CLINICAL FINDINGS AND INITIAL LABORATORY DATA ON PATIENT M.W.

M.W., a thirty-four-year-old white housewife was admitted to the Metabolic Research Unit of the University Hospital on April 27, 1954. She stated that for seven years she had been having attacks of intense generalized muscular weakness. Occasionally, these attacks would be so severe as to result in complete "paralysis" of both lower extremities. The first episode of this nature had oc-

... the plan was to remove both adrenal glands.

To our surprise and delight, a cortical adenoma, 4 cm in diameter, was observed to be arising from the right adrenal gland.

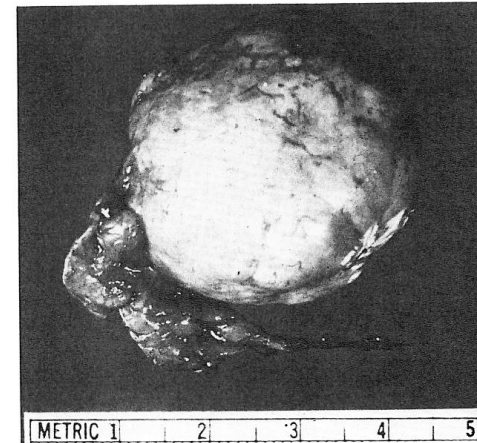
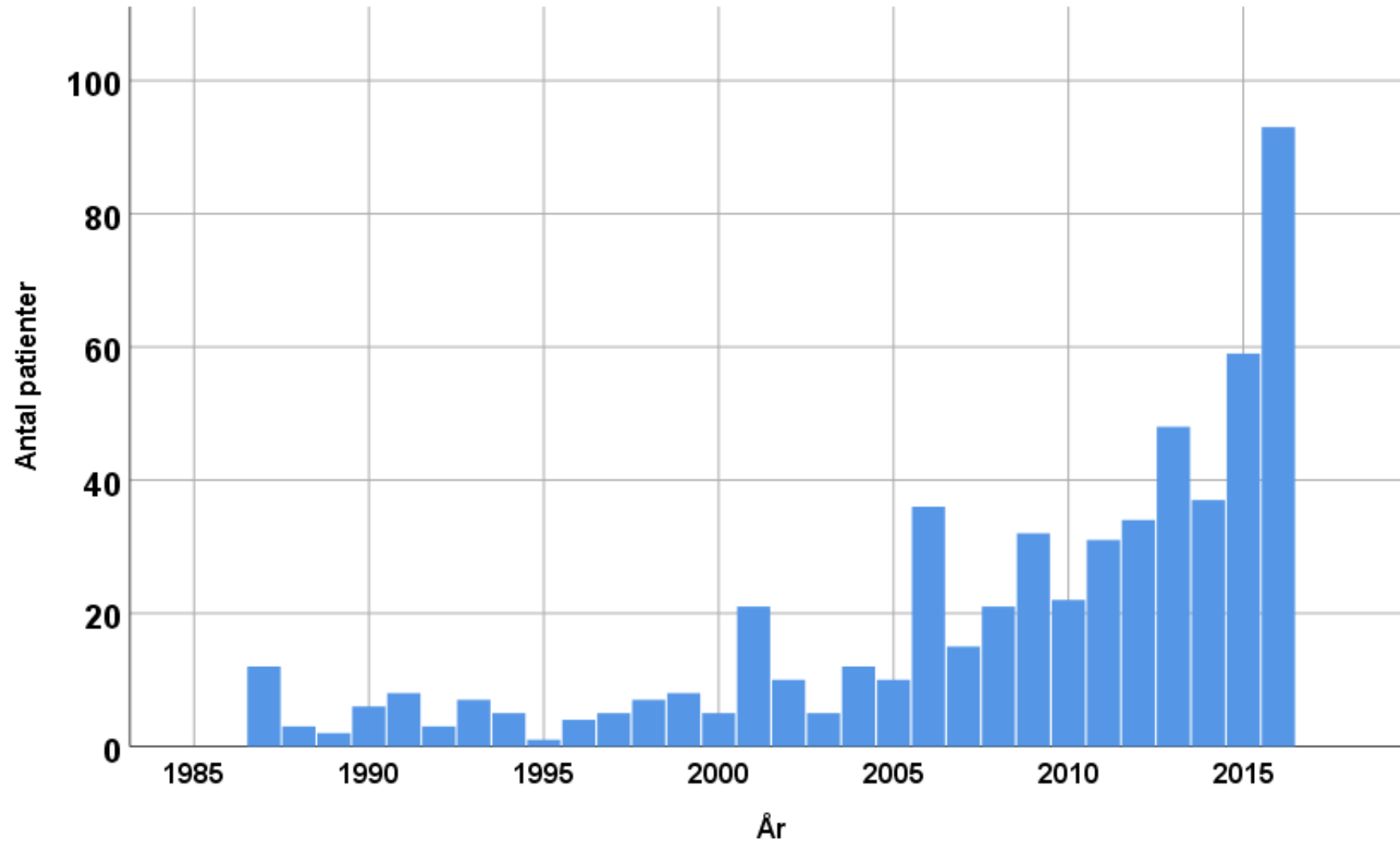

FIG. 3

Antal patienter diagnostiserade med PA i Västra Götaland 1987-2016

Regional medicinsk riktlinje, RMR

Gäller för: Västra Götalandsregionen

Innehållsansvar: Sofia Ekdahl, (sofek1), Verksamhetschef

Granskad av: Oskar Ragnarsson, (oskra), Överläkare/Universitetslekt

Godkänd av: Karin Looström Muth, (karlo2), Direktör

Giltig från: 2025-07-01

Giltig till: 2027-07-01

Regional medicinsk riktlinje

Handläggning vid primär aldosteronism

Primärvård

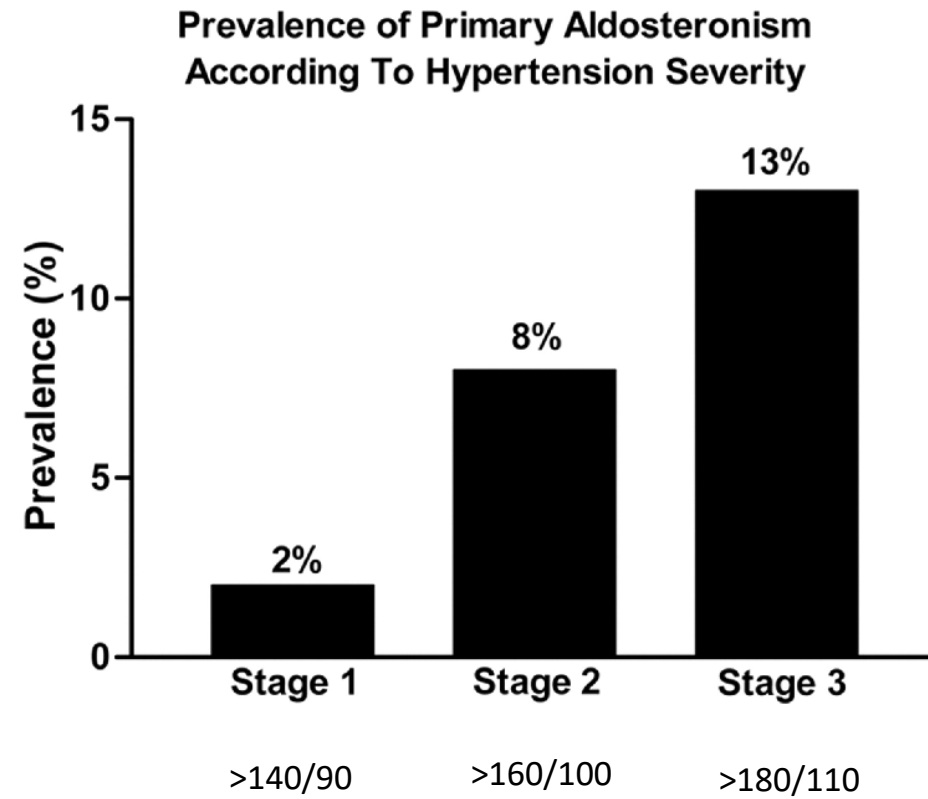
Screening vid misstanke

Patienter med misstänkt primär aldosteronism remitteras till endokrinolog för att bekräfta diagnosen, ställningstagande till vidare utredning och val av lämplig behandling.

Uppföljning, fortsatt behandling och förskrivning av läkemedel till patienter med stabil behandling och dos av MRA.

Screening – Högriskpopulationer

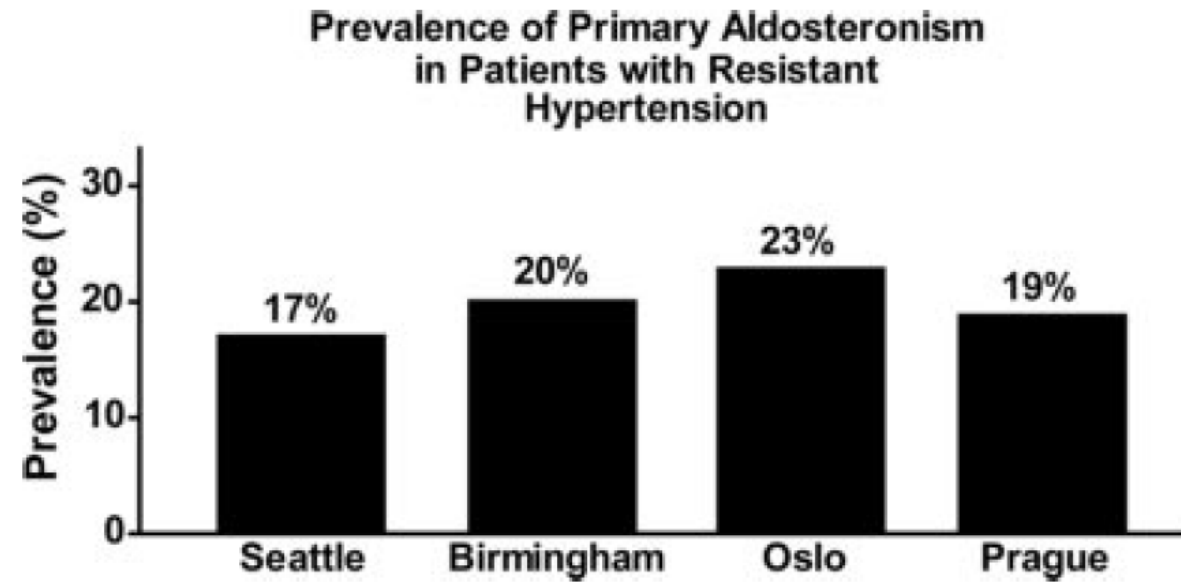
- Blodtryck >160/100 mmHg
- Hypertoni under 40 år
- Svårbehandlad hypertoni
- Hypertoni och hypokalemi

Sigurjonsdottir HA et al., BMC Endocr Disord. 2013
Hypertension 2007;50:447-453

Prevalens

20% av patienter med terapiresistent hypertoni har primär aldosteronism

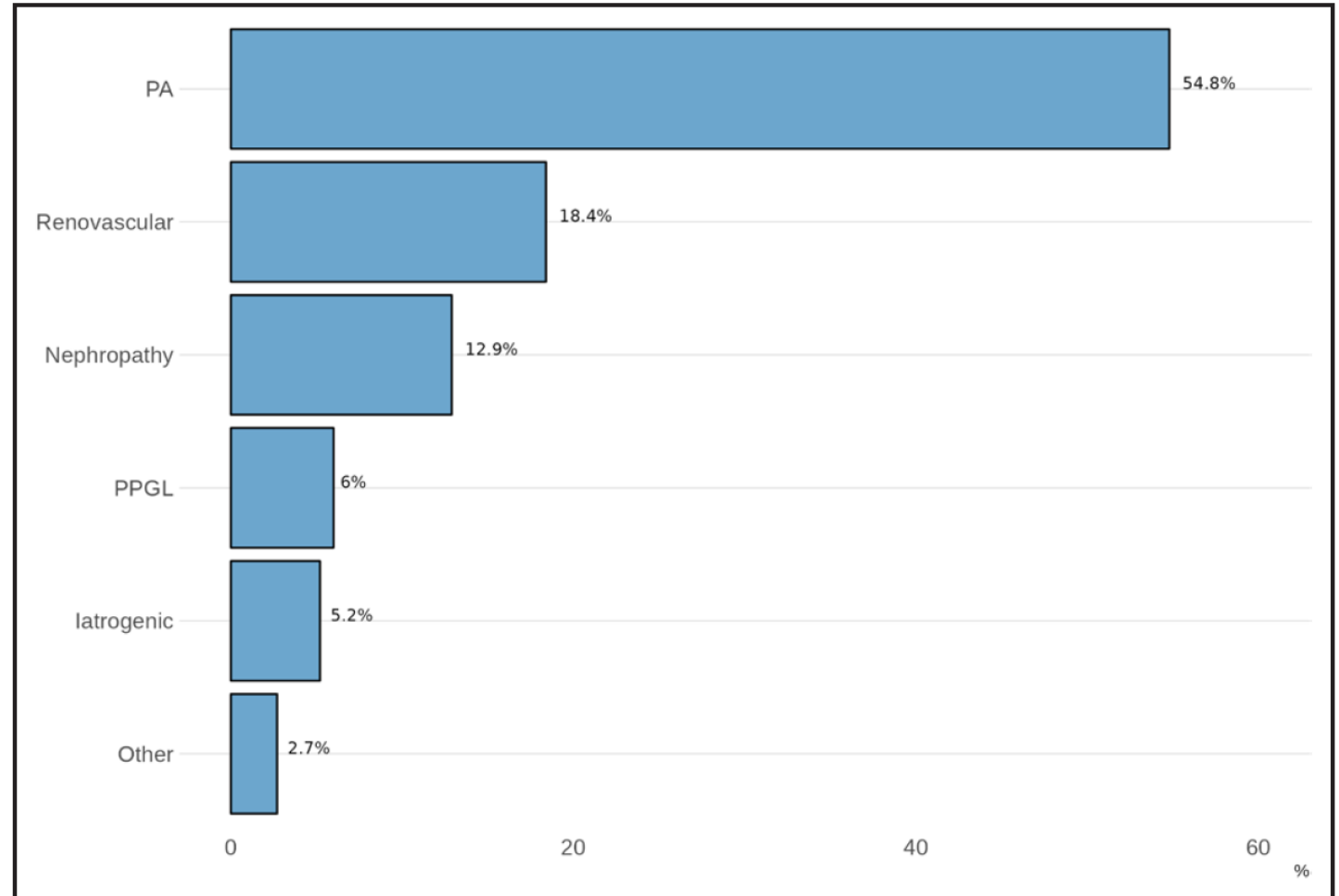

Orsak till sekundär hypertoni hos unga vuxna (18-40 år)

**2090 unga vuxna med
högt blodtryck**

**1/3 hade sekundär
hypertoni**

16% hade PA

Screening

Aldosteron och renin i plasma

Aldosteron-reninkvot >60 (pmol/L)/(mIE/L) talar för primär aldosteronism

Kan göras under pågående läkemedelsbehandling för hypertoni, förutom behandling med MRA.

Observera dock:

- diuretika, ACE-hämmare, angiotensin II-receptorblockerare och kalciumantagonister av dihydropyridintyp kan ge falsk negativ aldosteron-reninkvot
- betablockerare kan ge falsk positiv kvot.

**Oftast kan proverna tolkas trots pågående behandling
med läkemedel som påverkar aldosteron/renin**

62-årig kvinna

Hypertoni och hypokalemi i 15 år

Förmaksflimmer

Amlodipin, Candesartan, Bisoprolol, Eliquis, Kaleorid (3 gr)

Screening

Aldosteron 1130 pmol/L

Renin 1,64 mIE/L (Norm 3-40)

På endokrin
Bekräfta diagnosen
Bestämma lämplig behandling

56-årig man

Hypertoni sedan 1 år

Felodipin

Hypokalemi

Kaleorid (3 gr)

Screening

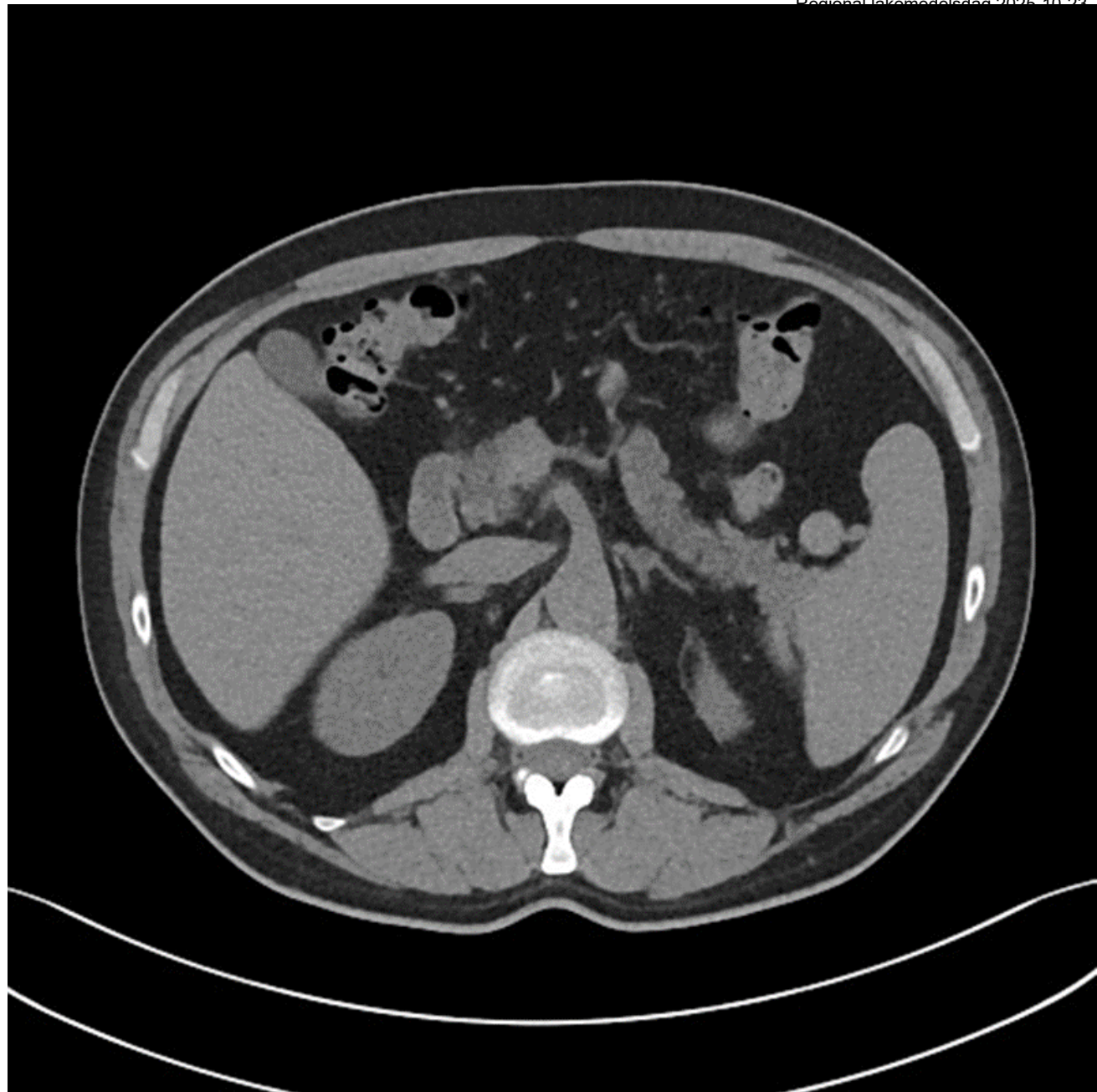
Aldosteron 495 pmol/L

Renin <2,8 mIU/L

Saltbelastning

Aldosteron 897 → 525 pmol/L

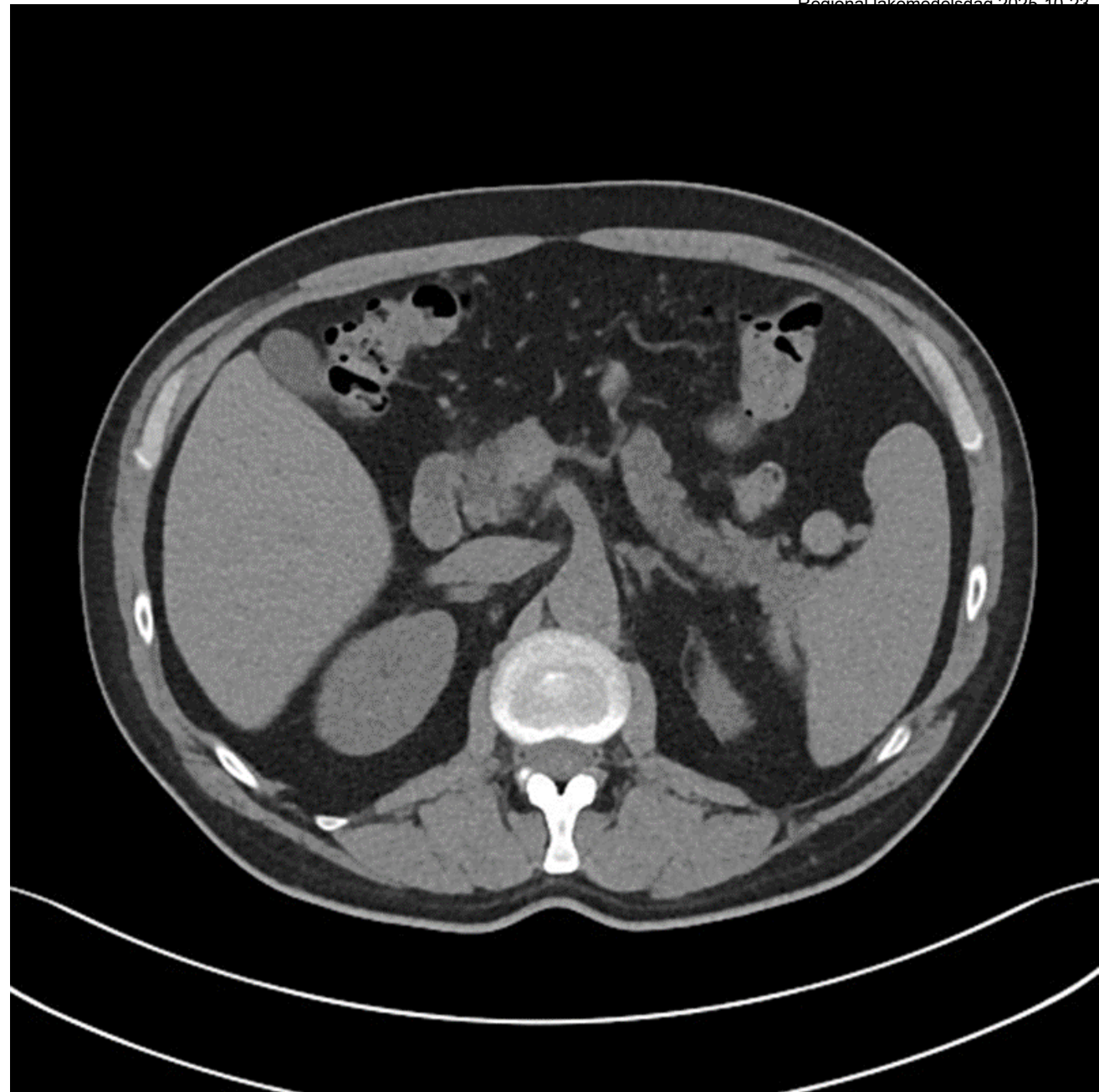
Renin <1,6 mIE/L

	Vena cava	Höger binjureven	Vänster binjureven
Aldosteron	1720	13800	257000
Kortisol	830	34800	31300

$$(257000/31300) / (13800/34800)$$

Lateraliserande kvot = 20,5
dominans på vänster sida

Unilateral adrenalectomi vid unilateral sjukdom

Normaliserar BT hos 40%
Normaliserar aldo/renin hos 96–100%

Mineralokortikoidreceptorantagonist vid bilateral sjukdom

Spironolakton
Icke-selektiv MRA
Androgenreceptorantagonist
Östrogeneffekt

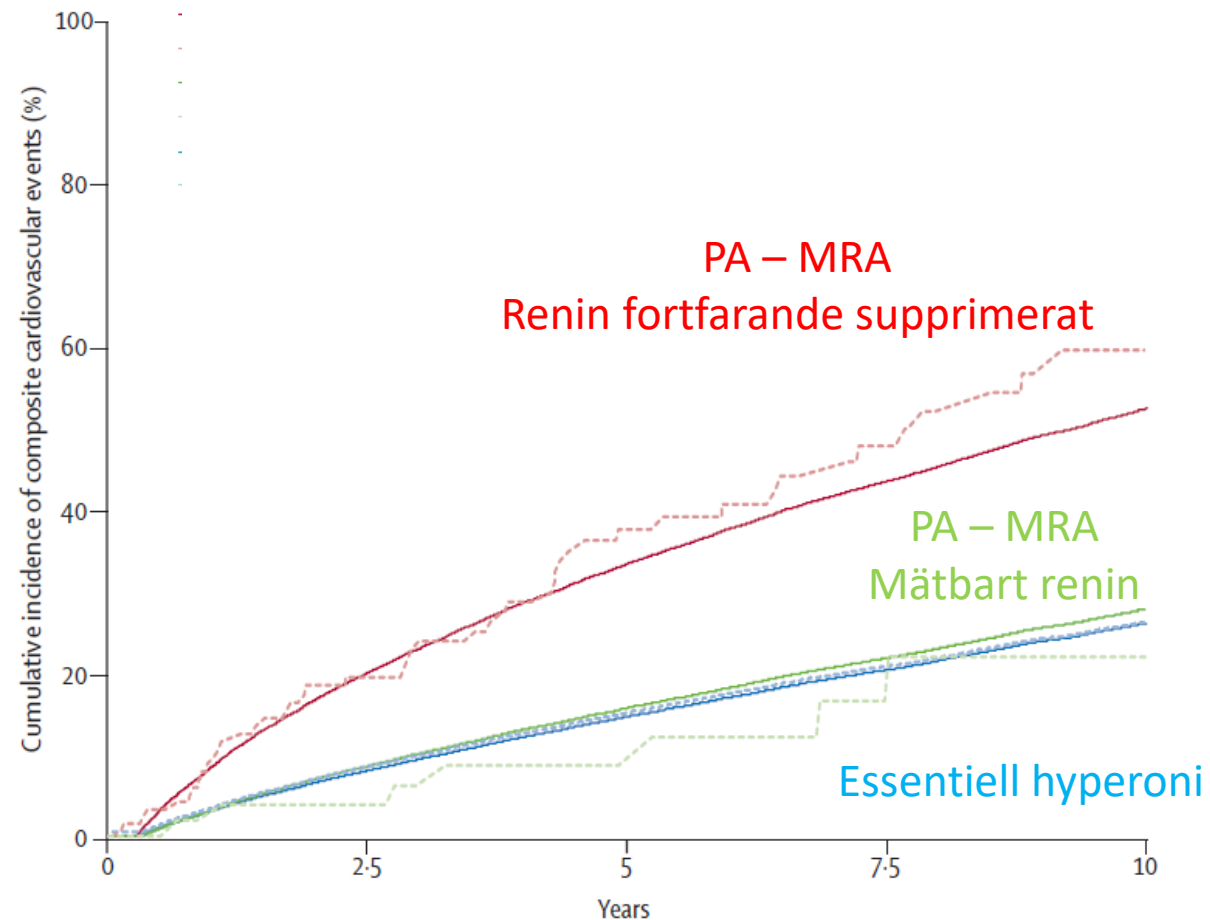

Gynekomasti
Mastodyni
Mensrubbing
Sexuell
dysfunktion

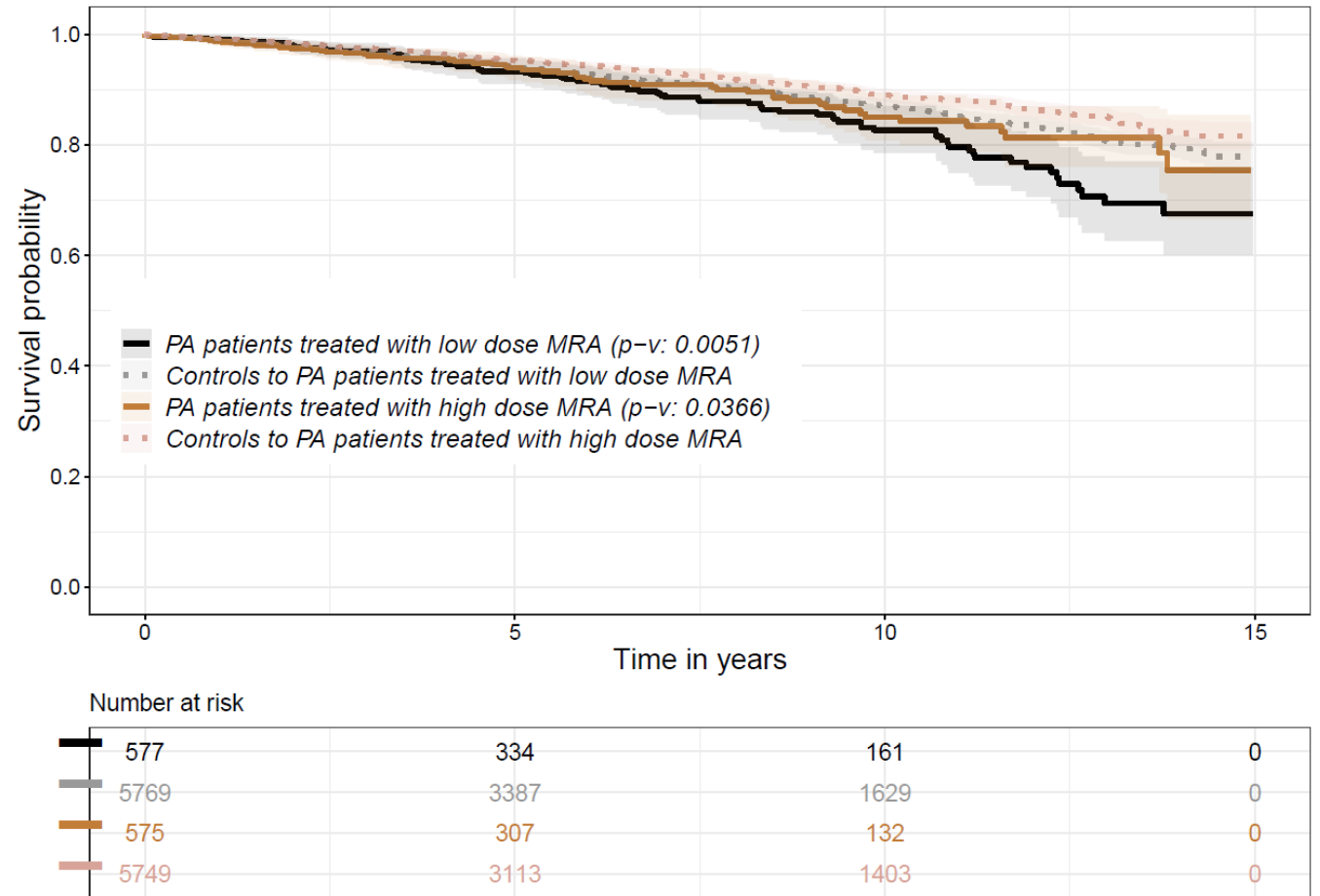
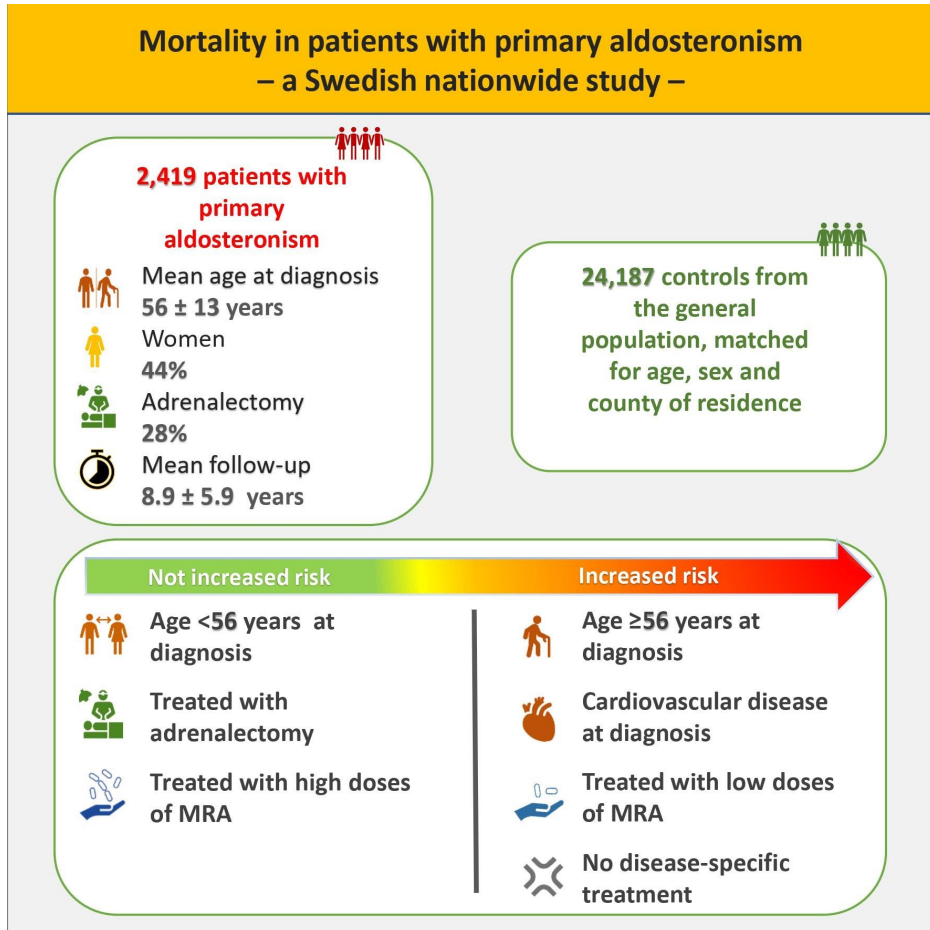
Eplerenon
Selektiv MRA

Provtagning och primär aldosteronism - Uppföljning -

**Vid medicinsk behandling
för primär aldosteronism
skall dosen av MRA
trappas upp tills renin
stiger till normala nivåer**

Patienter med bilateral PA, samt patienter som av andra skäl inte bedöms vara operabla, bör behandlas med MRA i sådan dos att reninvärdet stiger till normal nivå

Eplerenon

Startdos: 50 mg x2 (25 mg x2)

Upptäppning: 50 mg x2 → 75 mg x2 eller 100 mg x2 →
150 mg x2 → 200 mg x2

Recept för patient som står på 200 mg x2:

T Eplerenon 50 mg

Dos: 4 tabletter 2 gånger dagligen (**SIC!**)

Antal: 800 tabletter

Uttag: 4 ggr

Ordinationsorsak: Primär aldosteronism

Sammanfattning

Primär aldosteronism är en vanlig men underdiagnostiserad orsak till högt blodtryck

Högre risk för hjärt- och kärlsjukdom och nedsatt njurfunktion än vid essentiell hypertoni

Screening för primär aldosteronism är enkel

Patienter som inte lämpar sig för operation bör behandlas med MRA i sådan dos att reninvärdet normaliseras